

1013 KS Amsterdam

Postbus 247
1000 AE Amsterdam

t 020 522 54 44
f 020 522 53 33
e info@tns-nipo.com
www.tns-nipo.com

Rapport

Milieu: geen topprioriteit, maar wel Europese aangelegenheid

Marijn Scholte, Peter Kanne en Tim de Beer

C6955 | 8 mei 2009

Dit document is uitsluitend voor deze opdrachtgever opgesteld. Alle in het document vermelde gegevens zijn strikt vertrouwelijk. Publicatie en inzage aan derden, geheel of gedeeltelijk, is zonder schriftelijke toestemming van TNS NIPO beslist niet toegestaan.

© TNS NIPO | ISO 9001 | rapport nederlands.dot

Inhoud

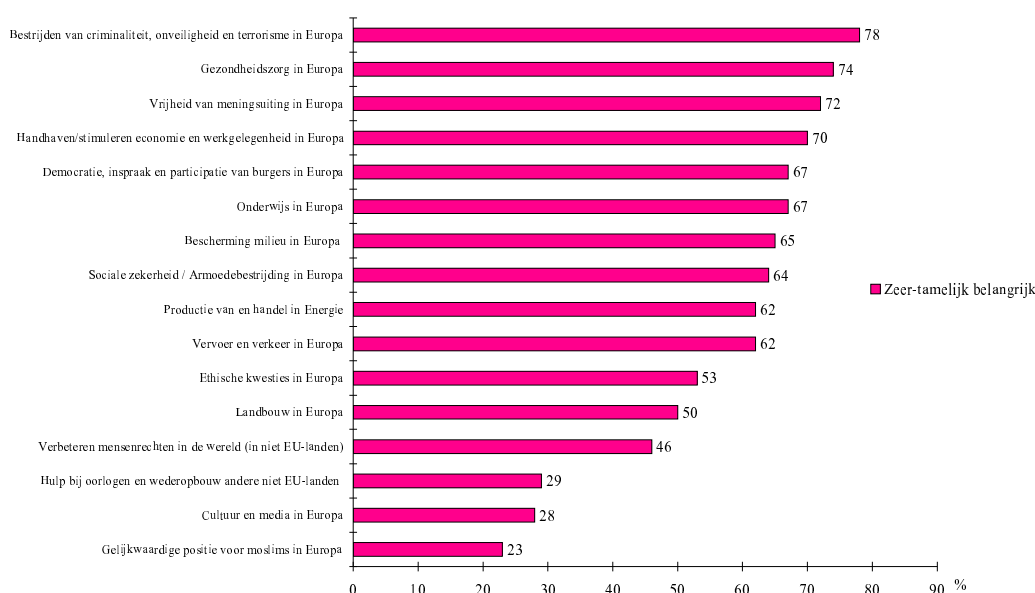
1	Milieu in Europa	1
1.1	Milieu middenmoot in Europese verkiezingen	1
1.2	Duurzaam gebruik grondstoffen belangrijkste milieupunt	4
1.3	Milieu is duidelijk een Europees beleidsissue	4

1 Milieu in Europa

1.1 Milieu middenmoot in Europese verkiezingen

De bescherming van het milieu in Europa is als onderwerp bij de Europese verkiezingen een belangrijke middenmoter. Van de mensen die zeker of waarschijnlijk gaan stemmen bij de Europese Parlementsverkiezingen vindt 65% de bescherming van het milieu een zeer belangrijk of tamelijk belangrijk onderwerp waar partijen zich in de Europese verkiezingen voor moeten inzetten. De belangrijkste onderwerpen zijn veiligheid, gezondheidszorg en vrijheid van meningsuiting. Het minst van belang worden de positie van moslims, cultuur en media en hulp voor niet EU-landen bij oorlog en wederopbouw.

1 | Milieu middenmoter in Europese verkiezingen

We zien niet veel verschil tussen jongeren en ouderen. In de leeftijdscategorie 18-34 jaar noemt 63% milieu zeer of tamelijk belangrijk als onderwerp in de verkiezingen voor het Europees Parlement, in de leeftijd 35-54 noemt 67% milieu als zeer of tamelijk belangrijk onderwerp en in de categorie 55+ noemt 65% milieu als zeer of tamelijk belangrijk onderwerp tijdens de Europese verkiezingen.

Hoger opgeleiden vinden milieu belangrijker (72%) als onderwerp bij de Europese verkiezingen dan lager opgeleiden (62%) en middelbaar opgeleiden (61%).

Toegekend belang en werkelijk belang

Als we hier echter het *belang* dat kiezers zelf zeggen te hechten er bij betrekken en rekening houden met sociale wenselijkheid (middels een regressieanalyse worden verborgen kansen en bedreigingen naar voren gehaald), dan krijgen we onderstaande ‘ranglijsten’.

Dit levert verrassende resultaten. Een echte *driver* blijkt de *vrijheid van meningsuiting* te zijn: het is een - zowel toegekend als werkelijk – belangrijk issue in de keuze voor een partij voor de Europese verkiezingen, en de partij waarop men wil gaan stemmen scoort hier goed op.

De op een na belangrijkste *driver* is *democratie, inspraak en participatie*. Een aspect dat – zeker als het gaat om Europa – vaak verwaarloosd wordt bij verkiezingen. Hoe gek dit ook mag klinken. Het zou eigenlijk geen issue mogen zijn, maar een randvoorwaarde. Als het gaat om Europa is het dat echter niet. *Democratie in Europa* zou dus een kans voor politieke partijen kunnen zijn, mits ze plannen hebben hoe kiezers meer bij de besluitvorming in Europa te betrekken is.

2 | *Drivers in stemgedrag*

A07	Vrijheid van meningsuiting in Europa	+ + +
A08	Democratie, inspraak en participatie van burgers in Europa	+ +
C02	Ik kan me in de ideologie van deze partij vinden	+
B02	Een partij die opkomt voor het beperken van bureaucratie in de Europese Unie	+
A06	Ethische kwesties in Europa	+

Milieu is noch een *driver* noch een *weakness*. Mensen geven aan dat het issue milieu meer dan gemiddeld belangrijk is, maar de werkelijke impact op het stemgedrag is niet groter dan gemiddeld. Bovendien scoort de partij waarop men wil gaan stemmen gemiddeld op dit onderwerp.

Jongeren: milieu belangrijk, partijen scoren slecht

Echter; als we kijken naar jongeren (18-34 jaar), dan zien we dat milieu wel een belangrijke issue is in de keuze voor een partij, maar dat de partijen hier ver beneden gemiddeld op scoren. Het is nog net geen *weakness*, maar het zit er wel tegen aan. Dit betekent dat bij deze leeftijdscategorie dit issue een belangrijke kans is.

Als de score van partijen op milieu hoger wordt, dan kan dit punt omslaan in een *driver*, dat wil zeggen een overtuigende (en positieve) factor om op een partij te stemmen. Wordt de waardering voor de partij op dit onderwerp echter lager, dan kan het een *dissatisfier* worden. Men kan dan door dit onderwerp bij een partij worden weggejaagd.

3 | Milieu bijna weakness onder jongeren van 18-34 jaar

A13	Landbouw in Europa	
C01	Een partij waar ik onvoorwaardelijk vertrouwen in heb	
A15	Hulp bij oorlogen en wederopbouw andere landen	
C04	De EUROPESE lijsttrekker van deze partij spreekt mij aan	
A03	Onderwijs in Europa	
A05	Een gelijkwaardige positie voor moslims in Europa	
A09	Cultuur en media in Europa	
A12	Bescherming milieu in Europa	

Ouderen: milieu belangrijk

Verder zien we dat onder de leeftijdscategorie 35-54 jaar dat alhoewel mensen aangeven dat milieu een belangrijk onderwerp is, het bijna geen rol speelt bij de keuze voor een partij. Voor de ouderen (55+) is milieu wél een *motivator*. Ze geven zelf aan milieu een belangrijk onderwerp te vinden en het blijkt ook een grote rol te spelen bij de keuze voor een partij. De partijen scoren hier echter gemiddeld op. Bij ouderen heeft milieu dus een kans om een *driver* te worden, een overtuigende factor om op een partij te stemmen, maar als de score van de partij op dit issue beneden gemiddeld wordt, dan kan het een *dissatisfier* worden.

Middelbaar opgeleiden: milieubeleid partijen stemt tot ontevredenheid

Als we kijken naar opleiding, dan valt op dat bij de middelbaar opgeleiden milieu een belangrijke *dissatisfier* is. De partijen scoren hier beneden gemiddeld op, terwijl mensen aangeven dit een belangrijk onderwerp te vinden en dit ook belangrijk is voor de keuze op een partij.

4 | Milieu dissatisfier voor middelbaar opgeleiden

A13	Landbouw in Europa	
A12	Bescherming milieu in Europa	
A01	Gezondheidszorg in Europa	
A11	Handhaven/stimuleren economie en werkgelegenheid in Europa	
A03	Onderwijs in Europa	
A16	Verbeteren mensenrechten in de wereld	
C04	De EUROPESE lijsttrekker van deze partij spreekt mij aan	
A09	Cultuur en media in Europa	
A05	Een gelijkwaardige positie voor moslims in Europa	

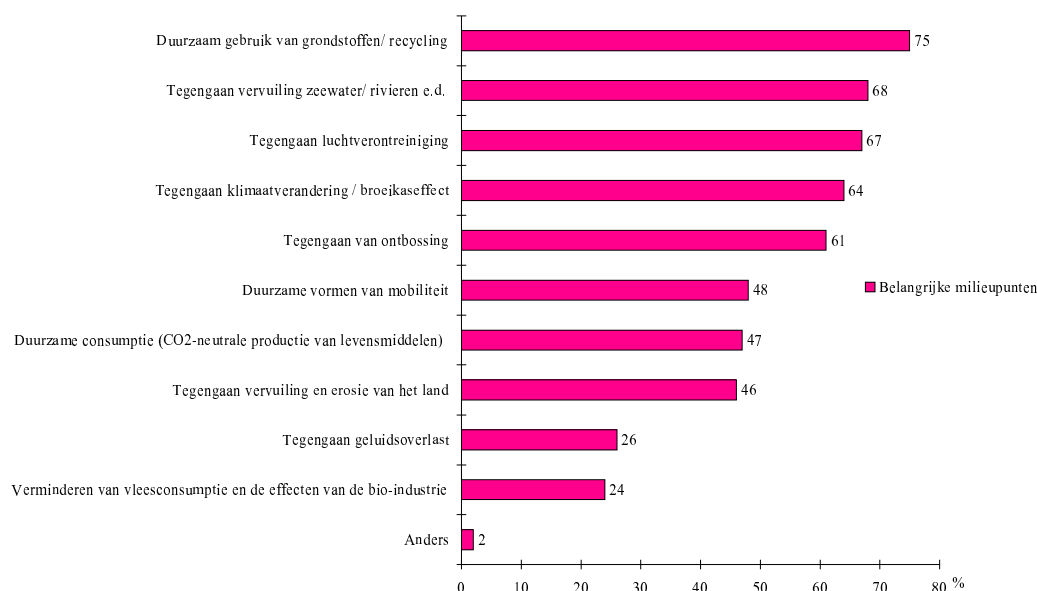
Hoger opgeleiden: milieu hoog gevraagd belang, niet bijzonder hoog werkelijk belang

Bij hoger opgeleiden is iets anders aan de hand. Alhoewel zij aangeven milieu een erg belangrijk issue te vinden, is het noch een *motivator*, noch een *weakness*. De partij waarop men wil stemmen scoort er gemiddeld op, maar het heeft niet zoveel invloed op de keuze voor een partij. Lager opgeleiden hechten een gemiddeld belang aan het issue milieu en waarderen partijen ook gemiddeld op dit issue.

1.2 Duurzaam gebruik grondstoffen belangrijkste milieupunt

Van de onderwerpen aangaande milieu in Europa waar partijen zich voor zouden moeten inzetten, wordt duurzaam gebruik van grondstoffen door de meeste mensen genoemd (75%). Ook het tegengaan van verontreiniging van zeewater en rivieren (68%) en luchtverontreiniging (67%), het tegengaan van klimaatverandering in het algemeen (64%) worden door veel mensen als belangrijke milieuonderwerpen gezien. Het minst vaak worden het tegengaan van geluidsoverlast (26%) en het verminderen van vleesconsumptie en effecten van de bio-industrie (24%) genoemd. Overigens noemt slechts 16% van de mannen die laatste categorie tegen 31% van de vrouwen.

5 | Duurzaam gebruik grondstoffen belangrijkste milieupunt

1.3 Milieu is duidelijk een Europees beleidsissue

Op de vraag op welk niveau de bescherming van het milieu moet worden aangepakt zegt 65% op Europees niveau en slechts 15% zegt dat milieubescherming op nationaal niveau moet worden aangepakt. Bij pro Europese partijen, zoals de PvdA en Groen Links is het percentage nog hoger (respectievelijk 74% en 78%). Maar zelfs bij eurosceptische partijen is er een meerderheid voor Europese aanpak. Van de PVV-aanhanger is 58% voor een Europese aanpak en van de SP is 62% voor een Europese aanpak van milieubescherming.

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Onderhavige rapportage geeft resultaten van de vijfde trendmeting van 2009 weer. Het onderzoek is uitgevoerd van woensdag 22 tot en met zondag 26 april 2009.

Onderzoeksverantwoording

De trendmeting is uitgevoerd in het *Leven-in-Nederland-forum*, middels de CAWI-methode (computer assisted web interviewing). Via hun eigen pc werken respondenten mee aan het onderzoek. De vragenlijst wordt via een modem naar de respondent verstuurd. De vragen worden met behulp van NIPO-software doorlopen en teruggestuurd naar de centrale computer bij TNS NIPO.

In deze meting werden **1019** personen van 18 jaar en ouder ondervraagd.